

Et liv mellem to kulturer

Elever fra Duborg-Skolen har siden foråret 2006 besøgt danske gymnasier. Formålet er at give de danske elever et indblik i, hvordan det er at have to kulturer med sig og tale to sprog. Og vise, at det faktisk er en kvalitet. IDENTITET > af tina rasmussen > tina@gl.org > foto: kent kroghLea Arnkjær er 17 år og går i 1.g på Duborg-Skolen – det danske gymnasium i Flensborg. Hendes mor er født og opvokset i Sydslesvig, hendes far er fra Viborg. Hun kan både tale dansk og tysk, men hjemme taler de altid dansk. Og hun er ikke i tvivl: Hun føler sig som dansker.

»Min familie bor i Danmark, og jeg har gået til sport i Danmark, så derfor er det helt naturligt for mig at føle mig dansk. Men selvfølgelig har jeg også en masse tyske indtryk med mig, så jeg indeholder to kulturer,« siger hun.

Jon Pers er 19 og går i 3.g på samme skole. Hans mor kommer fra Berlin, og hans far er fra Skive. Han taler som regel tysk med sin mor og dansk med sin far. Når familien er samlet ved middagsbordet, bliver der nogle gange spurgt om noget på et sprog og svaret på et andet. Andre gange taler alle det samme sprog.

I modsætning til Lea Arnkjær føler han ikke, at han er dansk. Men heller ikke tysk.

»Jeg kan ikke sige, hvad jeg er, og jeg vil faktisk helst ikke have sat en bestemt etikette på mig selv. Når jeg er i Danmark, føler jeg mig mest tysk, når jeg er i Tyskland, er jeg helt klart dansker, og når jeg er hjemme i Flensborg, er jeg bare den, jeg er,« fortæller Jon Pers, der både er dansk og tysk statsborger, men kun har dansk pas.

Sammen med 34 andre elevambassadører fra Duborg-Skolen var Lea Arnkjær og Jon Pers i midten af september på besøg på Københavns åbne Gymnasium i Valby. For at diskutere kultur og identitet. For at prøve at finde svaret på, hvornår man er dansk. For at give de københavnske gymnasieelever et indblik i, hvordan det er at leve i et mindretal, have to kulturer med sig, tale to sprog og tit overveje, hvad man egentlig er. Det ene eller andet eller måske helt tredje?

Ifølge de to elever er der flere aspekter i at være elevambassadør. Dels har de lært sig selv bedre at kende, dels er de et godt eksempel på, hvordan et mindretal kan integreres på en god måde.

»Vi fortæller om vores liv mellem to kulturer. Om hvordan vi oplever hverdagen,« siger Lea Arnkjær, og Jon Pers tilføjer:

»Vi er et eksempel på et mindretal, der på mange måder ikke er så anderledes end det mindretal,

man snakker om i indvandrerdebatten, og vi er et bevis på, at det er muligt at få integreret en anden nationalitet med den danske.«

Levende eksempler

Det er Grænseforeningen og to lærere fra Duborg-Skolen, Jens Overgaard og Christian Skov, der i fællesskab har taget initiativ til elevambassadør-projektet, som begyndte i foråret 2006.

Siden har elevambassadørerne besøgt omkring 25 gymnasier, og i løbet af efteråret skal de blandt andet ud på Holstebro Gymnasium og HF, Bjerringbro Gymnasium og Rødovre Gymnasium. Desuden har de besøgt flere handelsskoler og højskoler. I alt 50 af Duborg-Skolens elever fungerer som elevambassadører.

Besøget på Københavns åbne Gymnasium var atypisk, fordi så mange af elevambassadørerne var med. Normalt får hvert gymnasium besøg af tre-fire elever, der er ude i én klasse ad gangen, så der er mulighed for en tæt dialog eleverne imellem. Det præcise tema og hvor lang tid besøget skal vare, kan den enkelte skole selv være med til at planlægge.

De fleste danske gymnasieelever ved ikke, at der i Sydslesvig – midt i en tysk hverdag – lever et dansk mindretal på omkring 50.000 mennesker. Ifølge Gunvor Vestergaard, der er pædagogisk konsulent i Grænseforeningen, har de unge i grænselandet nogle erfaringer i forhold til temaer som integration, identitet og fordomme, der er relevante i gymnasiet.

»Eleverne er levende eksempler og kan derfor noget, som man som underviser aldrig opnår med en bog. Vi får både formidlet noget om grænselandet og mindretal og kommer med andre input end de traditionelle til debatten om integration, kulturmøde og tosprogethed,« forklarer Gunvor Vestergaard.

Samme overvejelser

Hun mener, at Duborg-elevenes erfaringer med fordel kan bruges, når vi herhjemme diskuterer, hvordan vi integrerer indvandrere i vores danske flertalskultur.

»Vi stiller krav til mindretal om prøver i dansk sprog og kultur. Vi mener, at de skal engagere sig i samfundet. Nogle mener ligefrem, at vores danske kultur er truet af indvandrerne. Men hvornår er man dansk? Den diskussion vil vi gerne være med til at sætte i gang,« siger Gunvor Vestergaard.

»Skal man kunne forstå sproget? I Sydslesvig er der mennesker, som taler et meget dårligt dansk, men som i hjertet føler sig danske, og som kalder sig danske. Skal indvandrere lade være med at have deres egne friskoler og kultursteder? I Sydslesvig har skole, kirke og forsamlingshuse været en forudsætning for at bevare en dansk identitet i et tysk samfund.«

Ifølge Gunvor Vestergaard kan det som lærer især være svært at tale om den slags problemstillinger med indvandrelever, fordi de tager det meget personligt. Men når de møder elevambassadørerne, ser de en flok unge, der selvfølgelig er i en anden situation, end de selv er, men som grundlæggende har nogle af de samme overvejelser: Er jeg dansk eller tysk? Er det okay, at jeg har to sprog og bruger dem begge? Hvordan udnytter jeg konstruktivt, at jeg har to kulturer?

»Vi får vist, at der faktisk er nogle kvaliteter i at have to kulturer, to sprog og to identiteter, og det synes jeg, er projektets styrke,« siger hun.

Hvem er jeg?

Både Lea Arnkjær og Jon Pers er utrolig glade for, at de har to kulturer og to sprog med sig. Det er ikke noget, de snakker med kammeraterne om i hverdagen, men alligevel noget, de tænker på en gang imellem. Især nu, hvor de er elevambassadører.

»Det har fået mig til at tænke mere over, hvor jeg kommer fra, hvem jeg er, og hvor jeg føler mig hjemme,« siger Lea Arnkjær, der gerne vil læse videre på Aarhus Universitet, når hun er færdig med gymnasiet – ligesom sin storesøster.

Jon Pers synes, at de, der bor i Sydslesvig, går i en tysk skole og ikke har lært dansk, går glip af noget. Når man bor ved grænsen til et andet land, er det nærliggende, at man lærer sproget og lidt af kulturen, selvom man ikke har rødder i det pågældende land, mener han.

»Nu hvor grænserne er forsvundet i Europa, kan vi lige så godt lægge lidt af det med nationaliteterne bag os.«

Ud over at give danske studerende et direkte indblik i det at leve som mindretal og have to kulturer med sig er deres besøg også en slags historieundervisning, mener de to elever.

»Selvom Sydslesvig ikke hører til Danmark længere, er det alligevel Danmarkshistorie,« forklarer Jon Pers, der håber at komme til at læse videre på Roskilde Universitetscenter, gerne suppleret med et år i Berlin.

De håber begge, at de danske gymnasieelever, de besøger, får en bredere opfattelse af, hvornår man er dansk.

»Jeg håber, de bliver mere tolerante over for de mennesker, de møder, der kommer fra et mindretal,« siger Lea Arnkjær.

Duborg-Skolens elevambassadører

- Siden foråret 2006 har elever fra Duborg-Skolen besøgt uddannelsesinstitutioner i Danmark, især gymnasier og højskoler. Enten i forbindelse med undervisningsforløb om emner som for eksempel mindretal, identitet, kulturmøde, fjendebillede og fordomme eller i rene faglige forløb i historie eller samfundsfag.

- Idéen er at etablere et »ung til ung-møde« og dermed give danske studerende et direkte indblik i det at leve som mindretal, have to kulturer med sig, tale to sprog og dagligt overveje, om man er det ene eller andet eller noget helt tredje.

- Læs mere på elevambassadørernes hjemmeside www.elevambassadoer.com

Blad-nr.:17/2007